

Lesson B # 8

अष्टमः पाठः aṣṭamaḥ pāṭhaḥ

Rāmulu Gajavāḍa, Saṁskṛtaṁ Teacher

शब्दसंग्रहः śabdasaṅgrahaḥ = Vocabulary

जनाः janāḥ = people, आनयति ānayati = brings, आनयन्ति ānayanti = bring (pl), अश्वः aśvaḥ = horse, नृपः nrpaḥ, राजा rājā = king, क्रीणाति kṛiṇāti = buys, वस्त्राणि vastrāṇi = clothes, पुत्रः putraḥ = son, वानरः vānaraḥ = monkey, आश्रमः āsramaḥ = hermitage, फलम् phalam = fruit, छात्रः chātraḥ = student, धनम् dhanam = money, यच्छति yacchati = gives, यच्छन्ति yacchanti = give (pl), माता mātā = mother, क्रेतुम् kretum = to buy, शाटिका śāṭikā = sari, पितामही pitāmahī, मातामही mātāmahī = grandmother, पात्राणि pātrāṇi = utensils, महिला mahilā = lady, स्त्री strī, स्त्र्यै stryai, स्त्र्यः stryaḥ = lady, female,

चतुर्थी विभक्तिः caturthī vibhaktiḥ = 4th declension (for, to)

(राम अ-कारान्तः पु)	रामाय	रामाभ्याम्	रामेभ्यः
(rāma a-kārāntaḥ pu)	rāmāya	rāmābhyām	rāmebhyaḥ
(हरि इ-कारान्तः पु)	हरये	हरिभ्याम्	हरिभ्यः
(hari i-kārāntaḥ pu)	haraye	haribhyām	haribhyaḥ
(गुरु उ-कारान्तः पु)	गुरवे	गुरुभ्याम्	गुरुभ्यः
(guru u-kārāntaḥ pu)	gurave	gurubhyām	gurubhyaḥ
(भ्रातृ ऋ-कारान्तः पु)	भ्रात्रे	भ्रातृभ्याम्	भ्रातृभ्यः
(bhrāṭṛ ṛ-kārāntaḥ pu)	bhrātre	bhrāṭṛbhyām	bhrāṭṛbhyaḥ
(रमा आ-कारान्तः स्त्री)	रमायै	रमाभ्याम्	रमाभ्यः
(ramā ā-kārāntaḥ strī)	ramāyai	ramābhyām	ramābhyaḥ
(देवी ई-कारान्तः स्त्री)	देव्यै	देवीभ्याम्	देवीभ्यः
(devī ī-kārāntaḥ strī)	devyai	devībhyām	devībhyaḥ
(मातृ ऋ-कारान्तः स्त्री)	मात्रे	मातृभ्याम्	मातृभ्यः
(māṭṛ ṛ-kārāntaḥ strī)	mātre	māṭṛbhyām	māṭṛbhyaḥ
(राजन् न-कारान्तः पु)	राज्ञे	राजभ्याम्	राजभ्यः
(rājan na-kārāntaḥ pu)	rājñe	rājabhyām	rājabhyaḥ

उदाहरणानि udāharaṇāni = Examples

पिता बालकाय पुस्तकं ददाति । pitā bālakāya pustakam dadāti।

Father gives a book to (for) a boy.

पिता बालकाभ्यां पुस्तके ददाति । pitā bālakābhyām pustake dadāti।

Father gives two books to (for) two boys.

पिता बालकेभ्यः पुस्तकानि ददाति । pitā bālakebhyah pustakāni dadāti।

Father gives to (for) boys (pl) books (pl).

रामाय नमः । rāmāya namaḥ। **Salutations to Rāma.**

कृष्णाय नमः । kṛṣṇāya namaḥ। **Salutations to Kṛṣṇa.**

गोविन्दाय नमः । govindāya namaḥ। **Salutations to Govinda.**

भक्तः हरये पुष्पं यच्छति । bhaktaḥ haraye puṣpaṁ yacchati।

A devotee gives a flower to (for) Hari.

भक्तः हरिभ्यां पुष्पे यच्छति । bhaktaḥ haribhyām puṣpe yacchati।

A devotee gives two flowers to (for) two Haris.

भक्तः हरिभ्यः पुष्पानि यच्छति । bhaktaḥ haribhyah puṣpāni yacchati।

A devotee gives flowers (pl) to many Haris (pl).

हरये नमः । haraye namaḥ। **Salutations to Hari.**

अग्नये नमः । agnaye namaḥ। **Salutations to fire.**

यतये नमः । yataye namaḥ। **Salutations to the Sage.**

ऋषये नमः । ṛṣaye namaḥ। **Salutations to the Ṛṣi.**

ऋषिभ्यां नमः । ṛṣibhyām namaḥ = **Salutation to two Ṛṣis.**

ऋषिभ्यः नमः । ऋषिभ्यो नमः । ṛṣibhyah namaḥ। ṛṣibhyo namaḥ।

Salutation to Ṛṣis (pl).

शिष्यः गुरवे धनं यच्छति । śiṣyaḥ gurave dhanam yacchati।

Disciple gives money to Guru.

गुरवे नमः । gurave namaḥ ।

Salutations to Guru.

गुरुभ्यां नमः । gurubhyāṁ namaḥ ।

Salutations to two Gurus.

गुरुभ्यः नमः गुरुभ्यो नमः ।

gurubhyaḥ namaḥ gurubhyo namaḥ ।

Salutations to Gurus (*pl*).

बालः (भ्रात्रे , भ्रातृभ्याम् , भ्रातृभ्यः) फलानि प्रेषति ।

bālaḥ (bhrātre , bhrāṭṛbhyām , bhrāṭṛbhyaḥ) phalāni preṣati ।

The boy sends fruits (to one brother, to two brothers, to brothers *Pl*).

(पित्रे , पितृभ्याम् , पितृभ्यः) नमः ।

(pitre , pitṛbhyām , pitṛbhyaḥ) namaḥ ।

Salutations to the father, to two fathers to fathers (*pl*).

रमायै , रमाभ्याम् , रमाभ्यः नमः ।

ramāyai , ramābhyām , ramābhyaḥ namaḥ ।

Salutations to Ramā, to two Ramās, to Ramās (*pl*).

पुरुषाः पर्वदिने स्त्र्यै , स्त्रीभ्याम् , स्त्रीभ्यः वस्त्राणि यच्छन्ति ।

puruṣāḥ parvadine stryai , strībhyām , strībhyaḥ vastrāṇi yacchanti ।

On festival day men give clothes to one woman, to two women, to women (*pl*).

अर्चकाः (देव्यै , देवीभ्याम् , देवीभ्यः) अन्नार्पणं कुर्वन्ति ।

arcakāḥ (devyai , devībhyām , devībhyaḥ) annārpaṇaṁ kurvanti ।

Priests offer food to goddess, to two goddesses, to goddesses (*pl*).

देव्यै देवीभ्याम् देवीभ्यः नमः ।

devyai devībhyām devībhyaḥ namaḥ ।

Salutations to the goddess, to two goddesses, to goddesses (*pl*).

दीपावली शुभ दिने (मात्रे, मातृभ्याम्, मातृभ्यः) पुत्राः पारितोषिकान् प्रयच्छन्ति ।

dīpāvalī śubha dine putrāḥ (mātre, mātṛbhyām, mātṛbhyaḥ) pāriṭoṣikān
prayacchanti।

On the auspicious day of Dīpāvalī sons present gifts (to the one mother, to two mothers, to mothers *pl*) .

(मात्रे, मातृभ्याम्, मातृभ्यः) नमः ।

(mātre, mātṛbhyām, mātṛbhyaḥ) namaḥ।

Salutations (to a mother, to two mothers, to mothers *pl*).

प्रति देशे धार्मिकाः महोत्सव समये (राज्ञे, राजभ्याम्, राजभ्यः) शुभाकांक्षान् च पारितोषिकान्
ददति । prati deśe dhārmikāḥ mahotsava samaye (rājñe, rājabhyām, rājabhyaḥ)
śubhākāṅkṣān ca pāriṭoṣikān dadati।

In every country rich people give good wishes and presents (*pl*) to (a king, to two kings, to Kings *pl*) at the time of festivals.

प्रश्नाः praśnāḥ = Questions

अधः आङ्ग्लवाक्यानाम् अनुवादं संस्कृते एकवचन द्विवचन च बहुवचन रूपेषु लिखतु ।

adhaḥ āṅglavākyaṅānam anuvādam saṁskṛte ekavacana dvivacana ca bahuvacana
rūpeṣu likhatu।

Write the translations of the following sentences in singular, dual and plural forms in
Samskr̥tam. (See the previous examples)

1. People bring horses (for one king, for two kings, for kings *pl*).
2. Father buys clothes (for one son, for two sons, for sons *pl*).
3. Monkey comes to the cottage (for one fruit, for two fruits, for fruits *pl*).
4. King brings fruits (for one Muni, for two Munis, for Munis *pl*).
5. Students pay money (to one Guru, to two Gurus, to Gurus *pl*).
6. Grandmother gives kitchen utensils (to a lady, to two ladies, to ladies *pl*).
- 7*. My mother goes to buy (one sārī, two sārīs, sārīs *pl*).

*apply not 4th declension, but ?